

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

P. 17. Operatio quando licita ex opinione Probabili, ex natura rei deducitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

P. XVII. Operatio quando licita ex Opinione probabili.

Licita est plerumque operatio, vel omissio quæ procedit ex opinione verè probabili. Dixi, *plerumque*, quia ad hoc quædam insequentibus sunt observanda, & excipienda.

Ratio hujus patet ex ipsa definitione, & natura opinionis probabilis, & communi hominum æstimatione. Nemo enim operationem illam vituperio dignam existimat, quam ex gravi rationis, vel autoritaris fundamento licitam esse judicavit, quando post diligens examen ad majorem veritatis certitudinem pervenire non potuit. Sic enim viri prudentes in rebus magni momenti procedere solent.

De communi illo prudentium judicio in omni genere hominum ritè dispositorum, patet primò in communi consensu Doctorum, qui in hac sententia omnia tempore conveniunt, quorum ultra centum & sexaginta adferri possunt qui in suis scriptis eam tradiderunt, quibus tantum pauci sunt qui repugnant moderni.

Secundò, Idem consensus reperitur in tota Reipublicæ hierarchia. Nam clarum est plerumque Principum, Superiorum, ac Magistratum præcepta in imponendis gabellis, sive aliis obsequiis, & legibus, fundari sæpe in sola probabilitate de honestate rei hic & nunc præceptæ. Quod si hæc non sufficeret, sequeretur illos non posse licitè præcipere ulla alia, nisi quæ omninò certò scirent objectivè esse honesta, & legitima: adeoque paucissima possent licitè præcipere: quia ex illis quæ per se certò honesta sunt pauca, ut obtineantur, præcepto indigent. Sequeretur

queretur insuper, subditos non posse obtemperare quoties directè certum non esset, honesta omnino esse quæ à superioribus præcipiuntur. Et sanè tutius esset in his omnibus non præcipere, & non obtemperare, si nullomodo possent licitè probabilitati de objecti honestate se conformare.

Tertiò, In omni tribunali nullus Causidicus aut advocatus dubitat se honestè ac prudenter procedere, defendendo causas propter rationes quæ probabile iudicium generant de earum iustitia aut honestate.

Quartò, Medici omnes, si non habeant medicinas quas iudicant certò profuturas, quod carissimè contingit, non dubitant adhibere medicamenta quæ iudicant probabiliter ad ægri sanitatem conducere, quamvis non sine formidine partis opposita. Neque sunt qui in hac præxi imprudentiæ aut sceleris eos condemnent.

Quintò, Mercatores passim in suis contractibus, & navigationibus, artifices & agricolæ in suis commerciis iudicant se prudenter operari, quando probabilem tantùm habent spem lucri, etsi nulla adsit certitudo lucri obtinendi, sed potiùs formido non levis de opposito. Hos verò omnes si in hoc imprudentes, & perversi iudicii esse contendas, receptos orbe toto mores, & inditum passim hominibus rationis dictamen abolere necessè est.

Si igitur hæc probabilitas communi hominum iudicio ad prudentem operationem sufficiat in rebus illis, ex quibus etiam illorum fortuna, salus, & status dependet, quomodo eadem sufficiens non erit, ut actiones humanæ prudentes & moraliter honestæ, & rationi conformes censeantur? Quod latius exponi-

P. XVIII. *Conscientia practicè certa.*

Qui operatur cum opinione verè probabili, potest reflexè sic procedere ut habeat conscientiam practicè certam, quod licitè operetur.

Ratio est. Quia potest esse certus quod opinio, quâ nititur, sit probabilis, id est, nitatur motivis gravibus, ex quibus viri prudentes in rebus magni momenti operari solent. Atqui certus est quod prudenter agendo non possit peccare. Ergo practicè securus est si sic procedat, quod hic & nunc operando peccatum non admittat. Illa enim conclusio est practicè certa, & secura, quæ ex præmissis certis ac indubitatis deducitur: & quamvis de materiali honestate objecti non sit securus, certus tamen est de formali honestate suæ actionis. Undè si probabiliter jejunos, judices tibi hic & nunc bonum esse communicare, hoc ipso practicè certum est tibi licitum & bonum esse ad Communionem accedere, etsi aliàs spectatâ rei exigentiâ, sive ex causa tibi non satis nota communionis illa prohibita foret.

Neque hoc est dictamen aliquod novum, aut à Theologis excogitatum, sed ipsi naturæ rationali insitum, & juxta quod procedunt passim homines nullis Theologiæ principiis, sed solo rationis lumine instructi, dum circa res per se non evidentes operantur, etsi ad ratiocinationem suam distinctè non reflectant. Sic agricola dum hæret incertus, an propter periculum pluvie liceat hic & nunc in die Festo sænum
aut